

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Mehefin, 2015

PRESENNOL:	Y Cynghorydd R. Meirion Jones (Cadeirydd) Y Cynghorydd G. O. Jones (Is-Gadeirydd) Y Cynghorwyr Lewis Davies, Jim Evans, Ann Griffith, Victor Hughes, Llinos Medi Huws, R. Llewelyn Jones
WRTH LAW:	Pennaeth Adnoddau a Swyddog Adran 151 Dros Dro Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd Rheolwr Rhaglen a Chynllunio Busnes (GM) (ar gyfer eitem 4) Uwch Gyfrifydd (Cynllunio Strategol a Thrawsnewid) (BD) (ar gyfer eitem 6) Cyfrifydd Cyfalaf a Rheoli Trysorlys (GR) (ar gyfer eitem 5) Prif Swyddog Rhiantu Corfforaethol a Phartneriaethau (LIBR) (ar gyfer eitem 4) Rheolydd Tîm PGA (DR) (ar gyfer eitem 4) Rheolydd Opsiynau Tai (AP) (ar gyfer eitem 4) Rheolydd Sgriwtini Dros Dro (AGD) Swyddog Pwyllgor (ATH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorwyr Peter Rogers, Alwyn Rowlands (Aelod Portffolio ar gyfer Trawsnewid Perfformiad, Cynllun Corfforaethol ac Adnoddau Dynol)
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorwyr Ieuan Williams (Arweinydd), H. Eifion Jones (Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid)

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni chafwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

2 COFNODION

Cyflwynwyd a chadarnhawyd fel rhai cywir, gofnodion y cyfarfodydd o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar y dyddiadau isod -

- 16 Ebrill, 2015
- 4 Mai 2015 (ethol Cadeirydd/Is-Gadeirydd)

3 DIWEDDARIAD GAN Y CADEIRYDD A'R AELODAU

Cyfeiriodd y Cadeirydd at ei bresenoldeb mewn cyfarfodydd o Grŵp Llywio'r Gyllideb ac oherwydd newid yn y weithdrefn a benderfynwyd gan y fforwm hwnnw, na fydd angen mwyach i Gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol fod yn bresennol ym mhob adolygiad gwasanaeth ac y byddai'r gwaith o sgrwneiddio'r broses honno yn cael ei wneud gan y Pwyllgor yn ei gyfarfodydd ar ddiwedd y broses.

4 MONITRO PERFFORMIAD – CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL CH4 2014/15

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor - adroddiad y Rheolwr Rhaglen a Chynllunio Busnes yn ymgorffori'r cerdyn sgorio diwethaf ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15 ac yn dangos sefyllfa'r Cyngor yn erbyn ei amcanion gweithredol ar gyfer y flwyddyn fel y cawsant eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith ar 26 Mai, 2015. Roedd yr adroddiad yn amlygu'r rhannau hynny o'r Cerdyn Sgorio a oedd yn dangos bod y rhaglen wella a sefydlwyd gan y Weinyddiaeth gyfredol yn cael ei gwireddu ynghyd ag eithriadau lle ei oedd cofnod o danberfformiad ynghyd â'r mesurau lliniaru a gynigir i fynd i'r afael â'r meysydd hynny.

Rhoes y Pwyllgor sylw i'r meysydd isod mewn perthynas â Rheoli Perfformiad a oedd wedi eu dynodi'n Goch - meysydd yr oedd y Pwyllgor Gwaith wedi gofyn yn benodol i'r Pwyllgor eu sgrwtineiddio fel y gall fodloni ei hun ynglŷn â'r rhesymau am fethiant i gyflawni'r targed perfformiad a chael sicrwydd fod camau unioni wedi eu cynllunio neu ar waith-

- SCC/041a: Y ganran o blant cymwys, perthnasol a phlant a oedd yn flaenorol yn rhai perthnasol, sydd â chynlluniau llwybr yn ôl yr angen.

Dywedodd y Prif Swyddog Rhiantu Corfforaethol a Phartneriaethau bod y mesur perfformiad hwn yn ymwneud â'r bobl ifanc hynny sydd wedi bod mewn gofal neu sy'n parhau i dderbyn gofal ac y mae'n rhaid i'r Awdurdod fod â chynlluniau llwybr ar eu cyfer er mwyn hwyluso eu trosglwyddiad i fyw'n annibynnol. Cynigiodd yr esboniadau lliniaru isod am y tanberfformiad -

- Ar gyfer yr un cyfnod llynedd, roedd 23 o bobl ifanc yn y categori oed hwn ac roedd perfformiad yr Awdurdod yn erbyn y targed wedi llithro o 78.26% am 2013/14 i 77.28%. Er mai dim ond 4 o bobl ifanc oedd heb gynllun llwybr, mae'r ffigur hwn yn cynrychioli canran uwch oherwydd roedd y nifer berthnasol yn isel i gychwyn ac o'r herwydd, mae'r ganran o ran perfformiad wedi cael ei sgiwio.
- Unigolion bregus yw'r rhain sydd, yn aml, wedi cael profiadau negyddol ac maent yn glir am yr hyn y maent eisiau a dim eisiau ei wneud ac nid ydynt bob amser eisiau bod yn rhan o gynlluniau ffurfiol ar gyfer eu dyfodol. Yn aml, mae stigma ynghlwm wrth fod yn blentyn sy'n derbyn gofal ac mae rhai o'r bobl ifanc hyn yn dewis torri'r cysylltiadau hynny ar y cyfle cyntaf. O'r herwydd, mae sicrhau eu bod yn cyfranogi yn her.
- Mae gan y Gwasanaeth raglen glir ar gyfer sicrhau y bydd cynlluniau llwybr yn cael eu cwblhau ar gyfer y 4 unigolyn yn ystod yr ychydig wythnosau nesaf – mae un eisoes wedi'i gwblhau a bydd y tri arall yn cael eu cwblhau'n o fuan.
- Mae'r Gwasanaeth yn bwriadu cynnal adolygiad o'r trefniadau ôl-ofal yn ystod y flwyddyn nesaf ac, fel rhan o'r adolygiad hwnnw, bydd yn ailedrych ar ganllawiau statudol ac arfer dda ac yn ceisio annog pobl ifanc i gymryd rhan er mwyn dylanwadau ar gynllunio gofal ac ymarfer y cynlluniau gofal. Bydd y swydd newydd, Swyddog Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc yn allweddol i'r ymdrech honno.
- Yn ogystal, bydd y Strategaeth Rhiantu Corfforaethol yn cael ei hadolygu gyda'r nod o ymgysylltu'n well gyda gwasanaethau eraill y Cyngor o ran trefniadau rhiantu corfforaethol er mwyn sicrhau nad mater i'r Gwasanaethau Plant yn bennaf fydd hwn.
- Mae hyfforddiant ar gyfer Aelodau Etholedig ar eu cyfrifoldebau rhiantu corfforaethol wedi cael ei drefnu a bydd yn cael ei ddarparu gan berson ifanc sydd â phrofiad uniongyrchol o dderbyn gofal.
- Er y derbynir y dylai perfformiad yn erbyn y dangosydd fod yn 100%, nid yw'r ffigurau moel bob amser yn cyfleu'r darlun gwirioneddol neu lawn.

Nododd a derbyniodd y Pwyllgor yr eglurhad a gafwyd gan y Swyddog a chafwyd sicrwydd ganddo y bydd modd i'r Gwasanaeth, oherwydd bod y nifer dan sylw yn isel, gydymffurfio'n llawn gyda'r DP.

- HHA/017a: Nifer y dyddiau ar gyfartaledd y mae'r holl aelwydydd digartref yn eu treulio mewn llety gwely a brecwast.

Dywedodd y Rheolydd Opsiynau Tai fod y dangosydd yn cyfeirio at unigolion sydd wedi treulio cryn amser mewn llety gwely a brecwast ac sy'n unigolion y mae gan yr Awdurdod gyfrifoldeb amdanynt, a rhoes y diweddariad isod i'r Pwyllgor -

- Dim ond un cwpl a chanddynt blant sy'n rhan o'r grŵp hwn a bu'r teulu mewn llety gwely a brecwast am 8 diwrnod a'u bod wedi eu lletya oherwydd sefyllfa argyfyngus. Roedd gweddill y grŵp yn 8 o bobl sengl ac, oherwydd eu cefndiroedd bregus, mae'n anoddach dod o hyd i lety addas ar eu cyfer. Ychwanegwyd at yr anawsterau gyda'r newidiadau a wnaed yn ddiweddar i'r rheoliadau o ran budd-daliadau.
- Daethpwyd o hyd i lety addas ar gyfer y rhan fwyaf o'r unigolion hyn drwy landlordiaid preifat.
- Rhagwelir y bydd y diwygiadau i'r Ddeddf Ddigartrefedd a ddaeth i rym ym mis Ebrill 2015 yn golygu y bydd llai o bobl yn cael eu lleoli mewn llety gwely a brecwast – ar hyn o bryd,

dim ond 3 o unigolion sydd gan y Gwasanaethau Tai mewn llety Gwely a Brecwast o gymharu â 10 efallai fel arfer. Mae'r Ddeddf yn awr yn hwyluso ymyrraeth gynharach ac yn caniatáu i'r Awdurdod gymryd camau rhesymol mewn perthynas â'r sawl sydd angen llety a rhoi cymorth iddynt yn gynt.

- Mae mesurau wedi cael eu sefydlu a chychwynwyd ar broses o ailstrwythuro 4 o swyddi mewn ymateb i ofynion diwygiadau Llywodraeth Cymru ac er mwyn cwrdd â'r gofynion hynny.
- Oherwydd nifer yr unigolion y llwyddwyd i ddod o hyd i lety ar eu cyfer yn ystod y flwyddyn – rhoddwyd sylw i 270 o geisiadau digartrefedd ac mae 250 o unigolion pellach wedi derbyn cyngor a dim ond 9 sydd ar ôl mewn llety gwely a brecwast – mae'r Gwasanaeth yn hyderus y bydd ei lefel perfformiad yn gwella erbyn y chwarter nesaf.

Nododd y Pwyllgor y wybodaeth a chododd nifer o faterion dilynol yr oedd yn dymuno cael eglurhad yn eu cylch gan y Swyddog fel a ganlyn –

- Y modd y mae unigolion sy'n cysgu allan fel grŵp arbennig o fregus yn cael eu trin a'r cyfrifoldeb tuag atynt
- Effaith (os o gwbl) cyflwyno credyd cynhwysol a gwneud i ffwrdd â'r cymhorthdal ystafell wely sbâr
- Argaeledd opsiynau llety addas ar hyd a lled yr Ynys
- Yr effaith ar y gwasanaeth yn sgil y toriad yn y gyllideb Ddigartrefedd fel rhan o'r broses o resymoli'r gyllideb ar gyfer 2015/16. Ar y pwynt hwn, eglurodd y Pennaeth Adnoddau Dros Dro fod yr adolygiad gwasanaeth wedi sefydlu nad oedd y gyllideb hanesyddol o £250k a neilltuwyd i ddigartrefedd erioed wedi cael ei gwario'n gyfan gwbl a bod y gwariant gwirioneddol yn agosach at £50k i £60k. Gwnaed yr arbediad ar ôl alinio'r gyllideb gyda gwariant yn y gorffennol. Fodd bynnag, gan mai cyllideb sy'n cael ei harwain gan y galw amdani yw hon, mae cronfa wrth gefn sylweddol wedi cael ei sefydlu er mwyn cwrdd ag unrhyw bwysau ychwanegol ar y gyllideb hon a chyllidebau eraill sy'n cael eu harwain gan y galw amdanynt.

Nododd a derbyniodd y Pwyllgor y diweddariad ar y sefyllfa a gyflwynwyd gan y Rheolydd Opsiynau Tai.

- DP 23 a 24: Nifer y dyddiau a gollwyd oherwydd gwaharddiad dros dro – cynradd ac uwchradd

Cafodd y Pwyllgor ddiweddariad ysgrifenedig gan y Cyfarwyddwr Dysgu ac fe'i nodwyd. Nododd y Pwyllgor hefyd bod hwn yn faes y byddai'n dymuno parhau i'w fonitro yng nghydestun mewnbyn y Swyddog Lles.

- O ran perfformiad mewn perthynas ag absenoldeb salwch, gofynnodd y Pwyllgor am eglurhad ynghylch lefel y gwelliant yng nghydestun perfformiad yn erbyn awdurdodau eraill yng Nghymru o ran y mesur hwn. Dywedodd y Rheolwr Cynllunio a Rhaglen Fusnes y gwelwyd gwelliant oddeutu 1 diwrnod fesul ALIC o gymharu â 2013/14. Ni fydd data cymharol ar gyfer awdurdodau lleol eraill yng Nghymru ar gael tan yn ddiweddarach eleni ond mae cymhariaeth gydag awdurdodau eraill o faint tebyg yn seiliedig ar wybodaeth hanesyddol yn dangos fod perfformiad Ynys Môn yn salach. Er nad oes ateb syml i fynd i'r afael ag absenoldeb salwch, bydd yr Awdurdod yn ceisio sicrhau gwelliant drwy ddeall a rheoli'n well y rhesymau am yr absenoldeb salwch a thrwy ddatblygu a sylfaenu'n gadarn brosesau ac arferion rheoli da. Pwysleisiodd y Pwyllgor yr angen i roi sylw i absenoldeb salwch a dygodd sylw at y gwerth o ddysgu o arferion da mewn awdurdodau eraill.
- Nododd a chroesawodd y Pwyllgor y nifer o ganmoliaethau a dderbyniwyd ac a gofnodwyd ond awgrymodd y byddai'n ddefnyddiol cael dadansoddiad o'r canmoliaethau fesul gwasanaeth neu adran. Yn ogystal, pwysleisiodd y Pwyllgor bwysigrwydd cyfleu'r canmoliaethau i staff y gwasanaeth perthnasol.
- Yr un modd, nododd y Pwyllgor y byddai dadansoddiad pellach o ddangosyddion 10 ac 11 dan Rheoli Pobl o ran nifer y staff yn yr awdurdod cyfan gan gynnwys a heb gynnwys athrawon wedi bod yn ddefnyddiol. Gwnaed y pwynt cyffredinol gan y Pwyllgor y byddai efallai'n ddefnyddiol cynnwys mwy o wybodaeth yn y cerdyn sgorio fel eglurhad ynghylch arwyddocâd rhai dangosyddion.

- Gofynnodd y Pwyllgor am eglurhad ynghylch y fethodoleg a ddefnyddir i benderfynu ar dargedau a lefel yr her i'r gwasanaethau. Holodd y Pwyllgor a oedd rhai o'r targedau a osodwyd ar gyfer gwasanaethau wedi bod yn realistig. Dywedodd y Rheolwr Rhaglen a Chynllunio Busnes y bydd y targedau/dangosyddion a'r chwarteli y maent wedi eu gosod ynddynt yn cael eu gwerthuso mewn gweithdai gyda'r Pwyllgor Gwaith a'r Pwyllgor Gwaith Cysgodol a hefyd gyda'r gwasanaethau er mwyn penderfynu a fyddai modd gwneud cynnydd pellach. Cadarnhaodd y Swyddog y bydd perfformiad mewn awdurdodau eraill sy'n perfformio i lefel uchel yn cael eu craffu.
- Nododd y Pwyllgor fod cydymffurfio gyda chais y Pwyllgor Gwaith i ymchwilio i feysydd perfformiad 'Coch' wedi cyfyngu ar y meysydd hynny (nid rhai Coch o angenrheidrwydd) y byddai'r Pwyllgor fel arall efallai wedi dymuno ymchwilio iddynt a dwyn sylw atynt yn y cyfarfod hwn. Dywedodd y Rheolwr Sgritwini Dros Dro y bydd y broses adrodd ar gyfer y cyfarfod nesaf yn dilyn y drefn arferol gyda'r Cerdyn Sgorio ar gyfer Ch1 2015/16 yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Sgritwini cyn cael ei drafod gan y Pwyllgor Gwaith.

Penderfynwyd –

- **Nodi'r meysydd y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn llwyddo i'w gwella ar gyfer y dyfodol fel y cânt eu nodi yn adran 4.1 yr adroddiad.**
- **Nodi a derbyn y mesurau lliniaru mewn perthynas â'r meysydd a amlinellir yn 4.1 ynghyd â'r esboniadau a gafwyd ar lafar yn y cyfarfod o ran lliniaru meysydd sy'n tanberfformio yr oedd y Pwyllgor Gwaith wedi gofyn i'r Pwyllgor eu hystyried.**
- **Nodi hefyd y bydd gweithdai pellach yn cael eu cynnal gyda'r UDA/Pwyllgor Gwaith ac Aelodau'r Pwyllgor Gwaith Cysgodol er mwyn adolygu'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer 2015/16 ddiwedd mis Mai/Mehefin, 2015**

CAMAU GWEITHREDU YN CODI: Y Rheolwr Rhaglen a Chynllunio Busnes i ddarparu ar gyfer y Pwyllgor ddadansoddiad fesul gwasanaeth mewn perthynas â DP (10) ac (11) dan Rheoli Pobl a DP (06) dan Gwasanaeth Cwsmer.

5 MONITRO'R GYLLIDEB – CANLYNIADAU CYLLIDEB GYFALAF 2014/15

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor – adroddiad y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro yn nodi perfformiad y Gyllideb Gyfalaf am y cyfan o flwyddyn ariannol 2014/15.

Dywedodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro fod y Cyngor wedi cymeradwyo rhaglen gyfalaf o £25m ar gyfer 2014/15 ar draws y Cronfeydd Cyffredinol a Thai gan gynnwys cyllid grant a chan gynnwys llithriad. Y canlyniad dros dro yn erbyn y gyllideb yw £21.3m sy'n cynrychioli gwariant 85%. Nid ystyrir bod y canlyniad yn broblemus oherwydd mae gwariant cyfalaf yn cynnwys eitemau a darnau o weithgaredd unwaith ac am byth sydd yn aml, yn parhau am flwyddyn neu ragor ac y gellir eu gohirio am nifer o resymau. Mae fformat y canlyniadau yn Atodiad B yn seiliedig ar y fformat a oedd yn cael ei ddefnyddio cyn 2014/15 ac o'r herwydd mae'n gyfyngedig o ran y manylion y mae'n eu darparu. Yn Atodiad C, gwelir y rhaglen gyfalaf yn y fformat diwygiedig sy'n rhoddi mwy o fanylion am y gwariant cyfalaf sydd wedi ei gynllunio. Wedi i'r broses o gymeradwyo'r gyllideb gyfalaf ar gyfer 2015/16 gael ei sgritwneiddio, dywedodd y Swyddog y bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Gorffennaf er mwyn egluro'r pwysoliadau cyfalaf a ddefnyddiwyd fel rhan o'r broses honno.

Rhoes y Pwyllgor ystyriaeth i'r wybodaeth a gyflwynwyd a gwnaeth y pwyntiau isod –

- Roedd y Pwyllgor yn pryderu am y diffyg sy'n parhau mewn perthynas â'r rhaglen ar gyfer gwella'r mân-ddaliadau sydd, ar ôl ei gario drosodd i 2015/16 yn £1.393m a holodd am yr hyn y bwriedir ei wneud i ostwng y diffyg ac i gyflymu'r broses ar gyfer gwerthu asedau. Cyfeiriodd y Pwyllgor at lefel arwyddocaol y buddsoddiad yn y stad mân-ddaliadau ac awgrymodd y dylai'r Awdurdod fod yn edrych yn awr at sicrhau dychweliad ar yr ased hwn.

Dywedodd yr Aelod Portffolio, er gwaethaf y sefyllfa o ran y mân-ddaliadau, fod y sefyllfa ar y cyfan gaiff ei hadlewyrchu yn yr adroddiad yn foddhaol. Roedd yn cydnabod y pryder ynglŷn â'r rhaglen mân-ddaliadau oedd yn awr yn ei phumed flwyddyn (y flwyddyn derfynol) ac er bod perfformiad wedi gwella'n ddiweddar o ran lleihau'r diffyg a chynyddu derbyniadau cyfalaf, cadarnhaodd ei fod yn bwriadu ceisio cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 15 Mehefin i gomisiynu dadansoddiad ar gynnydd gyda'r rhaglen gwella mân-ddaliadau, yn cynnwys camau y gellid eu cymryd i bontio'r diffyg. Gan edrych i'r dyfodol, mae'n debyg y byddai hyd yn oed llai byth o arian ar gael ar gyfer y rhaglen gyfalaf sy'n golygu y bydd angen monitro pob cynllun yn ofalus, ac felly roedd y matrices sgorio ar gyfer 2015/16 yn cael ei gyflwyno. Cyfeiriodd yr Aelod Portffolio hefyd at fenthycu digefnogaeth fel ffordd newydd ond gostus serch hynny o ariannu gwariant cyfalaf. Rhybuddiodd, er bod y cyfraddau llog dal yn isel, na fyddant yn aros yn isel am byth sy'n golygu bod angen i'r Awdurdod fod yn ofalus o ran y modd y mae'n gwario a benthycu.

Awgrymodd y Cadeirydd efallai bod y materion ynghylch y rhaglen gwella mân-ddaliadau yn faes y byddai'r Panel Canlyniad Sgrïwtini ar reoli asedau yn dymuno ei ystyried hefyd.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro y byddai'r adroddiad arfaethedig y cyfeiriodd yr Aelod Portffolio ato yn cynnwys dadansoddiad ariannol llawn o holl elfennau'r rhaglen gwella mân-ddaliadau a byddai'n ymgorffori gwerthoedd cynyddol, incwm rhent a buddsoddiad cyfalaf. Roedd yn eilio barn yr Aelod Portffolio ynglŷn â'r risgiau o fenthycu, a dywedodd fel rheol gyffredinol fod pob £1 miliwn roedd yr Awdurdod yn ei fenthycu yn ychwanegu £40k at ei gostau refeniw. Roedd angen i Aelodau fod yn ymwybodol o'r cyd-destun hwnnw wrth wneud penderfyniadau i fenthycu.

- Er yn nodi bod y lefel gwariant o 85% ar y rhaglen gyfalaf i'w weld yn dderbyniol, awgrymodd y Pwyllgor y dylai'r Awdurdod fod yn anelu am 100% o wariant ac er mwyn cyflawni hynny, roedd angen rhoi ystyriaeth i wella rheolaeth prosiectau fel y cânt eu cyflawni o fewn amserlenni a bod eu cyllidebau neilltuol yn cael eu gwario'n llawn.

Dywedodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro bod mater yn codi ynglŷn â rheoli prosiectau. Fodd bynnag, roedd peth o'r llithriad o 2014/15 yn ei gwneud yn bosib i geisiadau penodol a wnaed gan y Pwyllgor Sgrïwtini gael eu hariannu fel rhan o wariant cyfalaf 2015/16, neu fel arall byddent wedi gorfod cael eu gwrthod. Byddai darparu mwy o fanylder ar gynlluniau unigol fel rhan o'r fformat adrodd diwygiedig ar y rhaglen gyfalaf yn galluogi gwell sgrïwtini ar gynnydd a chyflawniad prosiectau.

Penderfynwyd –

- **Derbyn yr adroddiad a nodi'r cynnydd gyda gwariant a derbyniadau yn erbyn cyllideb gyfalaf 2014/15.**
- **Argymhell i'r Pwyllgor Gwaith bod proses benodol yn cael ei chyflwyno ar gyfer rheoli prosiectau fel eu bod yn cyflawni oddi mewn i'r amserlenni ac yn cael eu gwario'n llawn.**

DIM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

6 MONITRO'R GYLLIDEB – CANLYNIAD DROS DRO Y GYLLIDEB REFENIW 2014/15

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro ar sefyllfa ariannol dros dro y Gyllideb Refeniw ar gyfer 2014/15 i'r Pwyllgor ei ystyried.

Adroddodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro bod y Cyngor, ym mis Chwefror 2014, wedi gosod cyllideb refeniw net ar gyfer 2014/15 o £126.7m. Roedd angen gwneud arbedion o £6.3m i'r gyllideb. Y sefyllfa ariannol ddrafft yn gyffredinol yw tanwariant o £599k (0.47%) ac roedd yr adroddiad yn darparu eglurhad am amrywiaethau sylweddol rhwng y gwasanaethau. Y gwasanaeth oedd yn perfformio waethaf oedd y Gwasanaeth Cyllid, a'r prif beth oedd yn gyfrifol am hyn oedd defnyddio staff asiantaeth i gynorthwyo gyda chau cyfrifon 2013/14.

Nid yw'r mwyafrif o'r staff hyn ar contract bellach. Yn ogystal â bod yn ganlyniad eithaf da i'r Cyngor, llwyddwyd i gyflawni hyn yng nghyd-destun bod rhai rheolwyr gwasanaeth yn gorfod cystadlu â symiau negyddol mawr yn eu cyllidebau ar ffurf arbedion i'w canfod. Dywedodd y Swyddog fod y Pwyllgor Sgriwtini wedi awgrymu ei fod yn dymuno parhau i fonitro'r rhaglen arbedion effeithlonrwydd ar gyfer 2015/16 a'i fod yn dymuno gwneud hynny ar sail chwarterol. Cynigiodd y Cadeirydd y dylid gwneud i fwrdd â'r ymrwymiad chwarterol ac y dylai'r Panel Sgriwtini Effeithlonrwydd y Gyllideb gwrdd pan fo hynny'n briodol, a chytunwyd i hynny.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cyllid bod llawer o waith wedi'i wneud i gyflawni'r rhaglen arbedion ar gyfer 2014/15. Fe wnaed y difrod i gyllideb y Gwasanaeth Cyllid yn Chwarter 1 ac ers hynny mae wedi bod yn fater o reoli a chyfyngu'r gorwariant. Mae'r canlyniadau wedi amlygu sawl maes lle bu gorwariant y byddai'n werth ymchwilio ymhellach iddynt e.e. costau trafndiaeth addysg, Oriol Ynys Môn a chyllideb y Parc a Chyfleusterau Awyr Agored.

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth i'r wybodaeth a gyflwynwyd a gwnaed y pwyntiau a ganlyn –

- Nododd y Pwyllgor er bod yr adroddiad yn dangos gostyngiad yn nifer y staff asiantaeth oedd yn cael eu cyflogi, roedd Cerdyn Sgorio Chwarter 4 yn dangos fod y nifer wedi cynyddu mewn gwirionedd.

Dywedodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro fod angen gwahaniaethu rhwng staff asiantaeth sy'n gweithio i gyflenwi swyddi gwag a'r rheini sydd wedi cael eu tynnu i mewn yn ychwanegol i staff y sefydliad. O ran y Gwasanaeth Cyllid roedd gorwariant o £780k wedi cael ei ragweld ar ddechrau'r flwyddyn ac roedd hynny wedi lleihau erbyn diwedd y flwyddyn. Mae costau trafndiaeth ysgol ar hyn o bryd yn destun prosiect caffael ac mae'r gyllideb Parciau Hamdden a Chyfleusterau Awyr Agored yn enghraifft o gyllideb nad yw'n cydymffurfio â'r arbedion effeithlonrwydd a dderbyniwyd ar y pryd.

- Ceisiodd y Pwyllgor eglurhad ar raddfa'r lleihad yn staff y Sefydliad fel y maes gwariant mwyaf. Dywedodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro y byddai'n cylchredeg y wybodaeth honno i Aelodau'r Pwyllgor.
- Roedd y Pwyllgor yn bryderus y byddai'r gwasanaethau hynny oedd wedi llwyddo i aros oddi mewn i'w cyllideb neu wedi cyflawni eu harbedion yn canfod eu hunain mewn sefyllfa lle byddent yn gorfod cario a/neu wneud i fyny am wasanaethau oedd wedi gorwario. Awgrymwyd y byddai problemau'r gwasanaethau hynny ond yn gwaethygu gan y byddai'n rhaid iddynt ganfod arbedion pellach yn 2015/16 ar ben y rheini nad oeddent wedi eu gweithredu yn 2014/15. Cyfeiriwyd yn benodol at orwariant corfforaethol e.e. Adran y Dirprwy Brif Weithredwr, a'r angen i ganolbwyntio ar y meysydd hyn er mwyn lleihau'r baich ar y gwasanaethau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y cyhoedd.

Dywedodd y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro, yn achos adran y Dirprwy Brif Weithredwr, bod hwn yn faes lle rhoddwyd cyllideb negyddol i mewn fel arbediad i'w ganfod. Gan ystyried fod hon yn adran fach a bod costau cyflog yn 60% i 70% roedd yn arbediad afrealistig i'w gyflawni heb gael gwared ar swyddi. Er yn cydnabod y pwynt a wnaed ynglŷn â gwasanaethau oedd wedi tanwario yn gorfod cario'r rheini oedd wedi gorwario, dywedodd y Swyddog nad oedd yn wir bod gwasanaethau eraill wedi gorfod sybsideiddio'r Gwasanaeth Cyllid.

Roedd angen i'r holl wasanaethau gydymffurfio â'u cyllidebau ac roedd hynny'r un mor wir i'r Adran Gyllid. Ni fyddai unrhyw orwariant adrannol fodd bynnag yn effeithio'r arian ar gael i wasanaethau eraill. Bydd y Cyngor yn mynd i'r afael â gorwariant gan unrhyw wasanaeth trwy ariannu o'r cronfeydd wrth gefn. Ni ragwelir y bydd yr un sefyllfa yn digwydd eto eleni ac nid oes unrhyw wasanaeth yn wynebu sefyllfa o orwariant ar hyn o bryd.

Penderfynwyd –

- **Nodi'r sefyllfa a roddir yng nghyswllt perfformiad ariannol 2014/15 a hefyd nodi bod y canlyniad a adroddir yn un dros dro hyd nes bod yr archwiliad statudol wedi'i gwblhau.**

- **Bod y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn argymhell i'r Pwyllgor Gwaith ei fod yn monitro meysydd lle bu gorwariant yn 2014/15 yn agos.**

GWEITHRED YN CODI: Y Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 Dros Dro i ddarparu gwybodaeth i Aelodau'r Pwyllgor am sefyllfa staffio'r sefydliad a'r gostyngiadau.

7 MYNYCHU CYNHADLEDD

Cyflwynwyd er gwybodaeth i'r Pwyllgor adroddiad ar y cyd gan y Cadeirydd a'r Swyddog Sgrwtini ar y prif themâu o'r Gynhadledd Llwyddo Drwy Gydweithio – Rhannu Atebolrwydd i'r Cyhoedd yng Nghymru, a gynhaliwyd yn Llandrindod ar 23 Mawrth 2015. Rhoddodd y Cadeirydd wybod i'r Pwyllgor y byddai adroddiad ffurfiol ar y gynhadledd yn cael ei gyhoeddi ac awgrymodd bod y Pwyllgor yn ailweld â themâu'r gynhadledd mewn mwy o fanylder yr adeg honno.

Penderfynwyd nodi'r adroddiad.

8 BLAENRAGLEN WAITH

Cyflwynwyd drafft cychwynnol Blaenraglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2015/16.

Codwyd y materion a ganlyn –

- Gofynnwyd am Ddatganiad Sefyllfa ar y Prosiect Gweithio'n Gallach i'w gynnwys ar agenda'r Pwyllgor ar gyfer 6 Gorffennaf, 2015 ac yn dilyn hynny gofynnwyd am adroddiad mwy manwl ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor ar 14 Medi, 2015.
- Eglurder ynghylch natur a statws yr ymgynghoriad mewn perthynas â moderneiddio ysgolion yn ardal Rhosyr a fyddai'n cael ei ystyried gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 14 Medi.
- Bod y Pwyllgor yn derbyn gwybodaeth mewn perthynas â materion sy'n effeithio ar oedolion gydag anghenion iechyd meddwl ac oedolion gydag anableddau dysgu fel meysydd yn y Gwasanaethau Oedolion nad oedd wedi cael eu hadrodd yn ddigonol i Sgrwtini.
- Bod cyfarfod nesaf y pwyllgor ar 6 Gorffennaf yn cael ei aildrefnu o 3:00 p.m. i 2:00 p.m. oherwydd ymrwymadau hyfforddiant Aelodau yn hwyrach y prynhawn hwnnw.

Rhoddodd y Rheolwr Sgrwtini Dros Dro ddiweddariad i'r Pwyllgor ar y pynciau fyddai'n cael eu hystyried gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2015 a'r rhesymau am eu cynnwys.

Penderfynwyd nodi a derbyn y Blaenraglen Waith ddrafft gyda'r ychwanegiadau a gynigwyd.

GWEITHRED YN CODI: Y Rheolwr Sgrwtini Dros Dro i fynd ar ôl y materion a godwyd gan y Pwyllgor.

**Y Cynghorydd R. Meirion Jones
Cadeirydd**